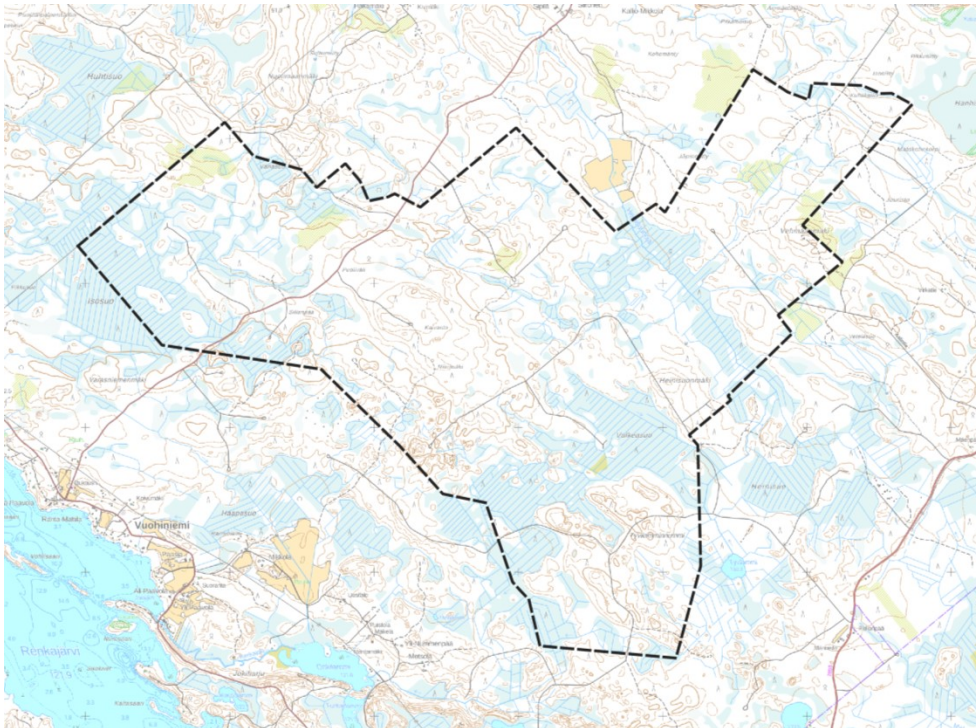

Hattulan Niinimäen tuulipuistohankkeen suurpetoselvitys vuonna 2023

Juha Kinnunen

Sisällysluettelo

1.	JOHDANTO	2
2.	MENETELMÄT	3
3.	TULOKSET JA NIIDEN TARKASTELU.....	4
3.1.	Susi.....	4
3.2.	Karhu	5
3.3.	Ilves.....	5
3.4.	Ahma	5
3.5.	Luonnonvarakeskuksen (Luke) avoin suurpetodata	5
3.6.	Havainnot muista lajeista	7
4.	YHTEENVETO JA SUOSITUKSET	8
5.	LÄHTEET	9
	LIITE 1. TAULUKKO TEHDYISTÄ HAVAINNOISTA	10

Päiväys: 14.11.2023
Kirjoittaja: Juha Kinnunen

Valokuvat: © 2023 / Faunatica Oy
Karttakuvat: © 2023 / Faunatica Oy
Pohjakartat ja ilmakuvat: © Maanmittauslaitos

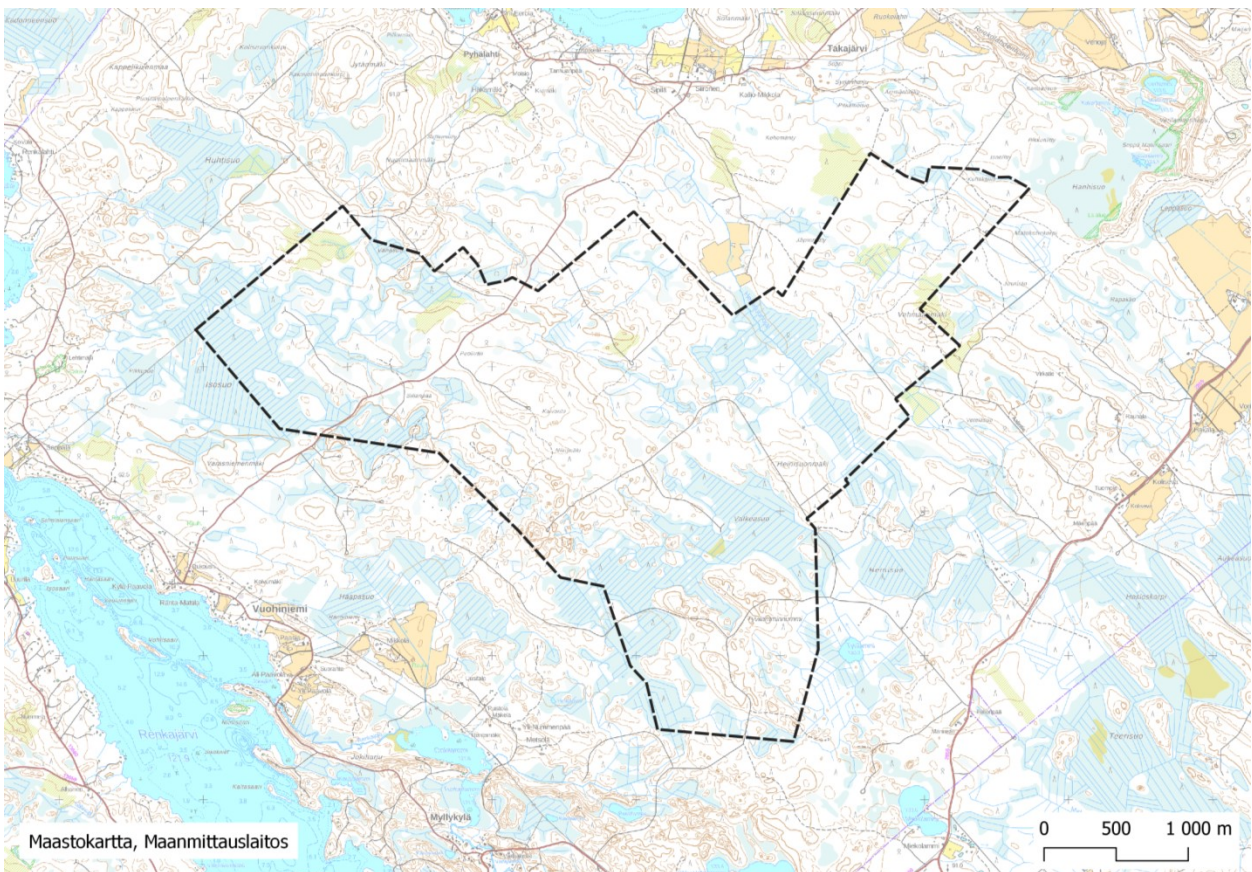
Espoo 2023

Suosittellemme viittaamaan tähän raporttiin seuraavasti:

Kinnunen, J. 2023: Hattulan Niinimäen tuulipuistohankkeen suurpetoselvitys vuonna 2023. – Faunatican raportteja 96/2023. 10 s.

1. Johdanto

Faunatica Oy teki vuonna 2023 A-Insinöörit Civil Oy:n toimeksiannosta suurpetoselvityksen Hattulan Niinimäen tuulivoimahankkeen taustatiedoiksi. Hankkeesta vastaa Myrsky Energia Oy. Hankealueen pinta-ala on noin 970 ha. Selvitysalueen sijainti ja raja-alue on esitetty kuvassa 1.

Kuva 1. Selvitysalueen raja-alue.

2. Menetelmät

Suurpedot (ilves *Lynx lynx*, ahma *Gulo gulo*, karhu *Ursus arctos*, susi *Canis lupus*) ovat elinympäristövaatimuksiltaan laaja-alaisia lajeja, jotka kykenevät hyödyntämään monentyyppisiä metsäalueita, sekä myös ihmistoiminnan muuttamia ympäristöjä. Suurpedot kuitenkin välttelevät pääsääntöisesti asutusta sekä isoja maanteitä. Erityisesti ilves ja susi hyödyntävät elinympäristöinä myös talousmetsiä. Karhun on havaittu kelpuuttavan elinympäristökseen lähes kaikenlaisia ympäristöjä, tiheintä asutusta ja laajoja viljelysseutuja lukuun ottamatta. Suurpetojen kannalta merkityksellisiä ovat pesäpaikat, jotka lajista riippuen sijoittuvat tyypillisesti rinteisiin, louhikoihin, siirtolohkareille, hiekkamaille (joita on helpompi kaivaa) ja kallioille.

Maastoinventointi tehtiin kahdessa vaiheessa: talvella maaliskuussa 21.3.2023, sekä lumettomaan aikaan kesällä 11.8.2023. Maastotöihin käytettiin yhteensä 22 tuntia (lumiseen aikaan 11 h ja lumettomaan aikaan 11 h).

Inventoinnissa pyrittiin löytämään erilaisia merkkejä suurpetojen esiintymisestä: kulkujäljet (lumijäljet talvella, sekä lumettomaan aikaan jäljet pehmeässä maassa, sekä teillä), jätökset, hajumerkit, saalisraadot, raapimisjäljet puissa, kaivetut ampieis- ja mehiläispesät, käytetyt polut ja pesäkaivuut (omat kaivuut, sekä ketun- ja mäyränkolojen laajentamiset). Mahdollisten pesäpaikkojen löytämiseksi käytiin läpi perus- ja suunnistuskartalle merkittyjä kivikkoalueita ja siirtolohkareita, sekä hiekkaisia rinteitä.

Selvitystä varten Luonnonvarakeskukselta (Luke) pyydettiin ja saatiin alueen avoimen datan suurpetohavainnot karkeistettuna 5 x 5 kilometrin ruutuihin.

Maastotöiden lisäksi haastateltiin alueen petoyhdyshenkilöä, metsästäjiä ja paikallisia maanomistajia mahdollisista selvitysalueen suurpetohavainnoista.

3. Tulokset ja niiden tarkastelu

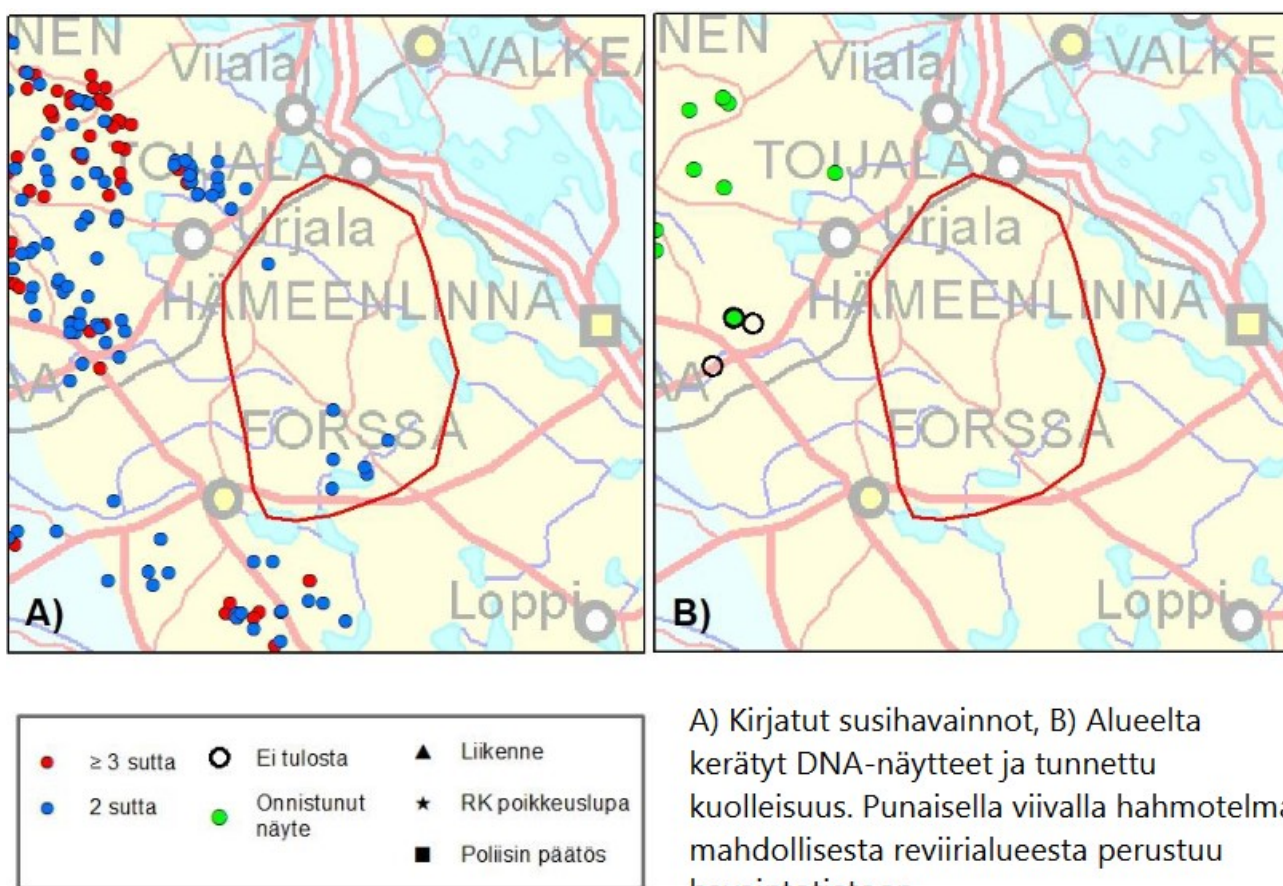
3.1. Susi

Sudesta ei selvityksessä tehty havaintoja.

Susipari on yrittämässä asettua tyhjälle Toijalan reviirille hankealueen länsipuolella, mutta tilanne ei ole vakiintunut laumaksi. Toijalan reviirin sudet käyvät myös hankealueella.

Toijalan susireviiri (kuva 2) sijaitsee hankealueen länsipuolella. Heikkisen ym. (2023) mukaan reviiristatus oli maaliskuussa 2022 ”Lauma”, ja maaliskuussa 2023 ”Pari (48 % TN)”. Havaintoja on tehty 1.1.–7.2.2023 välisenä aikana kahdesta sudesta viisi kertaa.

Härkälän ym. (2021 ja 2022) DNA-aineistoissa ei ollut materiaaleja Toijalan reviiriltä (kuva 2). Siellä esitetty arvio reviirin statuksesta vuodelta 2021 oli, että paikalla ei ollut laumaa eikä paria. Pari on siis saapunut reviirille vuodelle 2022, ja on edelleen paikalla vuonna 2023.

Kuva 2. Toijalan susireviiri (Heikkinen ym. 2023).

3.2. Karhu

Karhusta ei selvityksessä tehty havaintoja.

Karhu on alueella hyvin harvinainen vierailija. Siitä on Luken avoimessa suurpetodatassa yksi havainto vuosien 2017-2021 väliseltä ajalta (kuva 3).

3.3. Ilves

Ilveksestä tehtiin selvityksessä kolme havaintoa: kaksi talvista kulkujälkeä ja yksi kesällä löydetty vanha jätös.

Ilves on hankealueella vakinainen saalistaja. Siitä kertyy vuosittain runsaasti havaintoja Luken avoimeen suurpetodataan (kuva 3). Etsinnöistä huolimatta pesää ei löydetty.

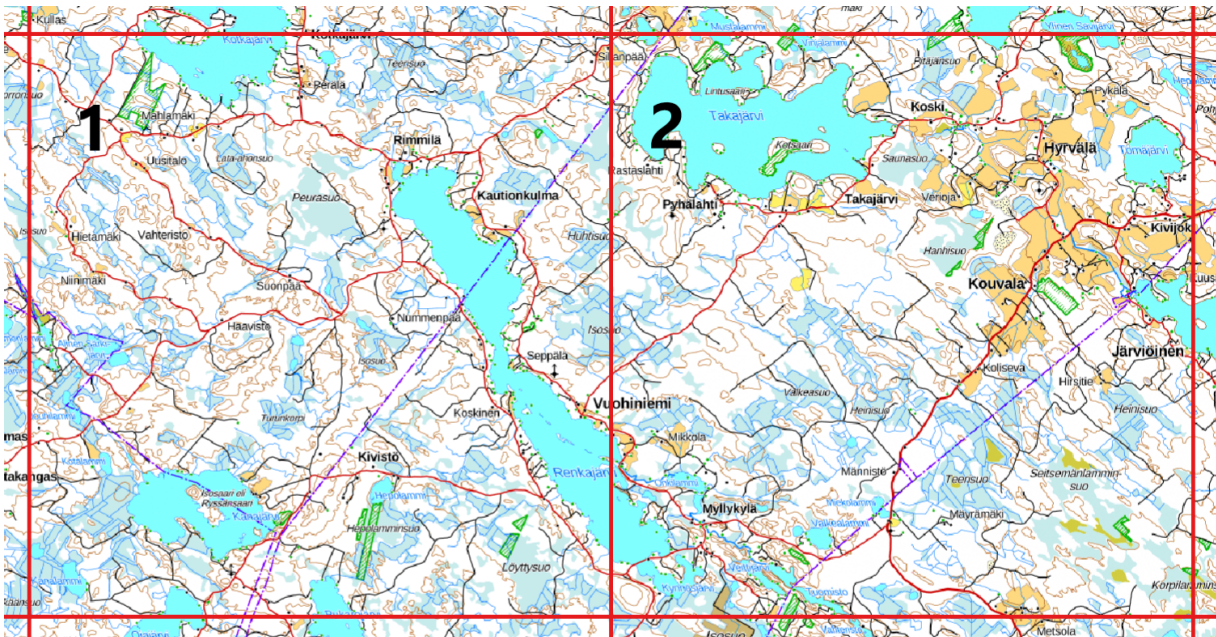
3.4. Ahma

Ahmasta ei tehty selvityksessä havaintoja.

Ahma on alueella hyvin harvinainen vierailija. Siitä on Luken avoimessa suurpetodatassa yksi havainto vuosien 2017-2021 väliseltä ajalta (kuva 3).

3.5. Luonnonvarakeskuksen (Luke) avoin suurpetodata

Luonnonvarakeskuksen karkeistettu suurpetodata esitetään 5 x 5 km:n ruuduissa. Selvitysalue kuuluu kahden suurpetoruudun alueelle (kuva 3).

Kuva 3. Hattulan Niinimäen 5 x 5 km:n suurpetoruudut.

Suurpetohavaintoja löytyy Luken avoimesta datasta seuraavasti:

	ruutu 1	ruutu 2
2017	susi 12	susi 64
	karhu 0	karhu 0
	ilves 29	ilves 44
	ahma 0	ahma 0
2018	susi 1	susi 45
	karhu 1	karhu 0
	ilves 34	ilves 61
	ahma 0	ahma 0
2019	susi 0	susi 3
	karhu 0	karhu 0
	ilves 26	ilves 50
	ahma 0	ahma 0
2020	susi 3	susi 0
	karhu 0	karhu 0
	ilves 29	ilves 90
	ahma 0	ahma 1
2021	susi 1	susi 1
	karhu 0	karhu 0
	ilves 56	ilves 99
	ahma 0	ahma 0

3.6. Havainnot muista lajeista

Hankealueelta tehtiin talvisia ja kesäisiä havaintoja saukosta (*Lutra lutra*), joka kuuluu luontodirektiivin liitteen II ja IV(a) lajeihin. Niiden tahallinen tappaminen, pyydystäminen, häiritseminen erityisesti pesinnän aikana sekä kaupallinen käyttö on kielletty. Lisäksi niiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen (myöhemmin tekstissä myös LLP) hävittäminen tai heikentäminen on kiellettyä LSL 78 §:n perusteella. Laji viimeisimmässä arvioinnissa luokassa elinvoimaiset (LC; Liukko ym. 2019). Saukko on myös suojeltu CITESin liitteessä 1 ja Bernin sopimuksen liitteessä II. Se on myös listattu globaalisti uhanalaiseksi IUCN:n Punaisella Listalla.

Tehdyistä talvisista ja kesäisistä havainnoista voidaan päätellä (liite 1), että paikalla on saukon lisääntymis- ja levähdyspaikkoja.

4. Yhteenveto ja suositukset

Selvityksessä tehtiin havaintoja ilveksestä ainoana suurpetolajina, mutta sen lisääntymispaikkaa ei alueelta havaittu. Susi, ahma ja karhu ovat alueella hyvin harvinaisia vierailijoita.

Selvityksen perusteella ei esitetä huomioitavia alueita hankesuunnitteluun.

Saukon elinpiirien huomioimiseksi hankkeessa tulee tehdä oma selvityksensä, ellei sellaista ole jo tehty.

5. Lähteet

- Heikkinen, S., Valtonen, M., Johansson, H., Helle, I., Herrero, A., Mäntyniemi, S. & Kojola, I. 2023: Susikanta Suomessa maaliskuussa 2023. – Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 70/2023. Luke. 122 s.
- Härkälä, A., Ala-Kurikka, I., Holmala, K. & Valtonen, M. 2021: Susien DNA-tuloksia reviireittäin 2020–2021. Tärkeimpiä poimintoja. – SusiLIFE. 42 s.
- Härkälä, A., Alalantela, J., Nissi, K. & Valtonen, M. 2022: Susien DNA-tuloksia reviireittäin 2021–2022. – SusiLIFE. 65 s.

Liite 1. Taulukko tehdyistä havainnoista

Pvm	Laji	Tiet. nimi	X	Y	Havainnon laatu
21.3.2023	ilves	<i>Lynx lynx</i>	348520	6760372	Jalanjälki
21.3.2023	saukko	<i>Lutra lutra</i>	348251	6760862	Havainto eläimen jälkeensä jättämistä jäljistä tai merkeistä
21.3.2023	saukko	<i>Lutra lutra</i>	347530	6760940	Havainto eläimen jälkeensä jättämistä jäljistä tai merkeistä
11.8.2023	ilves	<i>Lynx lynx</i>	347735	6761671	Uloste
11.8.2023	pyy	<i>Tetrastes bonasia</i>	347288	6762334	Näköhavainto
21.3.2023	saukko	<i>Lutra lutra</i>	348657	6761967	Havainto eläimen jälkeensä jättämistä jäljistä tai merkeistä
11.8.2023	saukko	<i>Lutra lutra</i>	348661	6761960	Havainto eläimen jälkeensä jättämistä jäljistä tai merkeistä
21.3.2023	saukko	<i>Lutra lutra</i>	348436	6762249	Havainto eläimen jälkeensä jättämistä jäljistä tai merkeistä
11.8.2023	saukko	<i>Lutra lutra</i>	348433	6762247	Havainto eläimen jälkeensä jättämistä jäljistä tai merkeistä
21.3.2023	ilves	<i>Lynx lynx</i>	349665	6764026	Havainto eläimen jälkeensä jättämistä jäljistä tai merkeistä

Faunatica

Tuntosarvet aitoon luontoon

Kutojantie 6-8

02630 Espoo

<http://www.faunatica.fi/>